

Partnerskapsprogrammet för integration:

Integration är partnerskap – kom med!

Työ- ja elinkeinoministeriö
Arbets- och näringsministeriet

[Kotouttaminen.fi](https://www.kotouttaminen.fi)
[Integration.fi](https://www.integration.fi)

Författarna:

Meri-Sisko Eskola, HIM

Maria Tiainen, HIM

Olli Oosi, Owl Group

Risto Karinen, Ramboll Management Consulting

Layout: Sissy Oy

Innehåll

1. Inledning	4
2. Riktlinjerna för partnerskapsprogrammet	6
3. Finlands innovationsförmåga förbättras genom invandrarnas kompetens	8
3.1. Nuläget.....	9
3.2. Prioriteringar och initiativ	10
4. Integrationen effektiviseras tväradministrativt	12
4.1. Sysselsättningen av invandrare.....	13
4.2. Integration av barn, unga och familjer	17
5. Statens och kommunernas samarbete kring flyktingmottagande främjas	22
5.1. Nuläget.....	23
5.2. Prioriteringar och initiativ	24
6. En öppen diskussionskultur uppmuntras, rasism tillåts inte	26
6.1. Nuläget.....	27
6.2. Prioriteringar och initiativ	27
7. Deltagande i partnerskapsprogrammet för integration	30

1. Inledning

Det integrationsfrämjande arbetet är inte bara ett tjänstemannauppdrag eftersom integration ofta handlar om interaktion i vardagen, som påverkar både invandraren och mottagaren. Som stöd längs integrationsvägen finns förutom myndigheterna även organisationer, företag, arbetsgemenskaper, grannskap och andra sammanslutningar.

Eftersom integrationen stöds av många olika aktörer behövs jämte det statliga arbetet initiativ av kommunerna, det civila samhället, invandrarnas egna sammanslutningar, företag och andra organisationer samt olika samarbetsformer. Arbets- och näringsministeriet ansvarar för integrationen och strävar efter att stödja detta sektorsövergripande samarbete bland annat genom partnerskapsprogrammet för integration.

Syftet med partnerskapsprogrammet för integration är att utveckla samarbetet inom integrationsfrågor. Programmet främjar integration genom att sammanföra olika aktörer och genom att identifiera och fastställa samarbetsmöjligheter som stödjer integrationsarbetet.

Arbets- och näringsministeriet koordinerar partnerskapsprogrammet genom att förverkliga strukturer som möjliggör nya integrationsfrämjande partner-

skap, idéer och verksamhetsmodeller. Partnerskapsprogrammet är alltså inget traditionellt programdokument, utan dess innehåll och metoder utformas av de deltagande parternas gemensamma visioner och verksamhet.

Partnerskapsprogrammets mål

Grundidén med partnerskapsprogrammet för integration är att erbjuda möjligheter att förverkliga de idéer och initiativ som uppstår i arbetslivet och vid möten. Därför har partnerskapsprogrammet planerats i nära samarbete med aktörer som arbetar med integration.

Målet med partnerskapsprogrammet är att

- finna nya idéer om partnerskap på gräsrotsnivå
- sprida och ta i bruk beprövade verksamhetsmodeller
- få in nya aktörer i det integrationsfrämjande arbetet och visa att aktörerna kan främja integration på många olika sätt
- inspirera organisationer när de planerar sin verksamhet eller söker projektfinansiering
- stödja frivilligverksamheten att främja integration.

Partnerskapsprogrammets innehåll och teman

Den här publikationen är det första steget i genomförandet av partnerskapsprogrammet för in-

tegration. I publikationen beskrivs visionerna om framtidens partnerskap: behoven av partnerskap, partnerskapsformerna och möjligheterna till partnerskap. Innehållet i publikationen bygger på de temaworkshoppar som hölls hösten 2015 och på de initiativ och löften som lämnades i samband med arbets- och näringsministeriets partnerskapskampanj. Totalt deltog ca 300 personer från olika organisationer i temaworkshoparna.

Löftena är organisationernas åtaganden om att främja integration. De visar att integration kan stödjas på många olika sätt. Parternas initiativ är avsedda att tända gnistan till nya sätt att samarbeta; parterna kan genomföra initiativen tillsammans.

Partnerskapsprogrammet för integration är uppbyggt kring fem teman från regeringsprogrammet. Även initiativen och löftena har delats in enligt dessa teman.

Partnerskapsprogrammets teman:

1. Effektiv integration och sysselsättning
2. Integration av barn, unga och familjer
3. Internationellt skydd och kommunerna
4. Invandrare, näringsverksamhet och innovationer
5. En öppen diskussionskultur, rasism tillåts inte

I den här publikationen beskrivs nuläget inom respektive tema, som framkom på workshoparna, och de temarelaterade prioriteringarna inom utvecklingsarbetet som förutsätter partnerskap. Bakom prioriteringarna finns partnerinitiativ som utgör lösningsförslag på de utmaningar som lyfts fram inom prioriteringarna. För att realisera förslagen krävs partnerskap.

En del av de föreslagna initiativen är stora och andra är små, vissa är konkreta åtgärder medan andra är ett slags riktlinjer för utveckling. Initiativen består också av partnernas önskemål till offentliga aktörer.

Tillsammans mot nya nätverksarbeten och partnerskap

Sammanställningen av partnerskapsprogrammet för integration har visat hur omfattande arbetet är för aktörerna inom integrationsfältet, vilken sektorsövergripande kompetens de måste besitta och hur nätverksmässigt deras arbete är, men även skapat en bild av ett integrationsfält som är splittrat och svårt att samordna.

Även om informationsutbyte och samordning av verksamheten sedan länge har varit en del av aktörernas samarbete, blir gemensam utveckling allt viktigare. För att möjliggöra detta behövs strukturer som sammanför och förpliktigar organisationerna samt processer som är dels tillräckligt lätta, dels

meningsfulla för alla som deltar i dem. Det nya nätverkstänkandet grundar sig inte på åtaganden, redovisningsansvar eller förpliktelser, utan på ändamålsenliga och frivilliga kontakter mellan aktörerna.

I och med att integrationsarbetet ökar i omfattning och att integrationsutmaningarna blir fler, måste även nätverksarbetets innehåll och former förnyas framöver. Partnerskapsprogrammet för integration är ett exempel på detta – och i sig själv ett nytt initiativ.

2. Riktlinjerna för partnerskapsprogrammet

Partnerskapsprogrammet för integration är det första i sitt slag. Det innebär att partnerskapsprogrammets process måste vara progressiv i fortsättningen. Målet med processen är att utveckla den integrationsfrämjande verksamheten genom samarbete.

Partnerskapsprogrammets strukturer ska möjliggöra möten mellan samarbetspartner enligt lågtröskelprincipen och hjälpa dem att utbyta nya idéer och initiativ.

Principer för genomförandet

Genomförandet av partnerskapsprogrammet för integration bygger på *öppenhet*. Alla aktörer som vill kan delta i att främja integrationen och genomföra partnerskapsprogrammet utifrån sina egna förutsättningar.

Att *främja jämlikhet och erkänna människovärdet* utgör också viktiga principer. All verksamhet som genomförs via partnerskapsprogrammet ska stödja dessa principer.

Partnerskap

Syftet med partnerskapsprogrammet för integration är att på bred front skapa nya typer av partnerskap och verksamhetsmodeller mellan olika slags aktörer och att få fram nya aktörer som arbetar med integration. Parternas kärnverksamhet behöver inte vara relaterad till integration. Målet är att skapa partnerskap över både områdes- och sektorsgränser.

Partnerskapsprogrammets strukturer

Nedanstående strukturer skapas för partnerskapsprogrammet för integration. Arbets- och näringsministeriet ansvarar för att genomföra och samordna dessa.

1. Runda bordet för partnerskap

Tillsammans med centrala myndigheter, det civila samhället, företag, arbetsmarknadsorganisationer och andra aktörer inrättas runda bordet för integration, som har till syfte att följa upp och utveckla verksamhet som uppfyller målen med partnerskapsprogrammet för integration. Runda bordet är ett forum för informationsutbyte, spridning av god praxis och gemensam verksamhet. Det erbjuder en struktur för vilken övriga nivåer inom partnerskapsverksamheten kan presentera sådant som ska främjas i partnerskapet.

2. Summit för integration – ett evenemang som arrangeras vartannat år

Den förändrade invandringen ökar betydelsen av integration. Summit för integration (eller integrationsforum) är ett tvådagarsevenemang där man diskuterar aktuella frågor, de största utmaningarna, de senaste forskningsrönen och god praxis beträffande integration. Runda bordet för partnerskap hjälper till att organisera evenemanget.

3. Partnersökning på webbplatsen Integration.fi

Inom partnerskapsprogrammet för integration stöds nya partnerskap även genom partnersökning. De aktörer som deltar i partnerskapsprogrammet kan anmäla verksamhet som förutsätter samarbete på webbplatsen Integration.fi, som upprätthålls av arbets- och näringsministeriets kompetenscenter för integration av invandrare.

4. Publicering av partnerskapsprogrammet

Partnerskapsprogrammet för integration publiceras vart fjärde år i samband med statens program för integrationsfrämjande. På detta sätt följer man upp och utvärderar hur partnerskapsprogrammet genomförs och reviderar de prioriteringar som utformats för programmet samt programmets inriktning i samarbete med parterna. Utifrån respons från parterna granskar man också hur programstrukturerna fungerar för att kunna skapa bästa möjliga ramar för uppkomsten av partnerskap.

Genom att publicera partnerskapsprogrammet i samband med statens integrationsfrämjande program man göra stödjandet av integrationsfrämjande partnerskap till en del av statens strategi för integrationsfrämjande.

5. Övrig verksamhet som stödjer partnerskap

För att den integrationsfrämjande verksamheten som förverkligas genom partnerskap ska ha så stor effekt som möjligt, måste aktuella forskningsrön och yrkesinriktad verksamhetsplaneringen.

Arbets- och näringsministeriets kompetenscenter för integration av invandrare stödjer personer som arbetar med integration genom utbildningar och genom att producera forsknings-, statistik- och utredningsmaterial om integration. Du kan läsa mer om vad kompetenscentret för integration av invandrare arbetar med på webbplatsen Integration.fi, som är avsedd som stöd för dem som möter invandrare i sitt arbete.

6. #partnerskapsprogrammet

#partnerskapsprogrammet är ett varumärke som alla sammanslutningar och individer kan verka under som stöd för partnerskapsprogrammet. Arbets- och näringsministeriet och kompetenscentret för integration av invandrare utvecklar partnerskapsprogrammets varumärke och lyfter i sin information fram arbetet som utförs av de aktörer som deltar i partnerskapsprogrammet.

Tidtabellen för strukturerna

Tidtabellen för skapandet av partnerskapsprogrammets strukturer är följande:

- Partnerskapsprogrammets inledningsseminarium anordnas våren 2016.
- Runda bordet för partnerskap börjar sin verksamhet våren 2016.
- Det första nationella Summit för integration arrangeras våren 2017.
- Aktuell information om partnerskapsprogrammet finns bland annat på www.integration.fi/partnerskapsprogrammet

Partnerskapsprogrammets innehåll

Strukturerna i partnerskapsprogrammet för integration ska möjliggöra mycket fritt innehåll för genomförandet av partnerskapsprogrammet. I sista hand fastställs verksamheten inom partnerskapsprogrammet av de nya samarbetsformerna och verksamheterna som parterna skapar utifrån partnerskapsprogrammets teman.

Samarbetet inleds utifrån parternas initiativ och löften, som har sammanställts till olika teman i den här publikationen.

3. Finlands innovationsförmåga förbättras genom invandrarnas kompetens

Det är viktigt att invandrarnas kompetens utnyttjas till fullo – även med tanke på näringslivets behov av förnyelse. Finlands attraktionskraft som ett målland för internationella experter och annan arbetskraftsinvandring är också en viktig fråga.

3.1. Nuläget

Internationaliseringen av samhället bidrar med nya idéer och perspektiv till Finland och den kan stödja de finländska företagens verksamhet på den globala marknaden. Invandringen av personer i arbetsför ålder är dessutom positiv för Finlands åldersstruktur.

De senaste åren har arbetskraftsinvandringen och utvecklingen av högskolornas internationalisering uppmärksammats allt mer i Finland. I debatten har till exempel behovsprövningen av arbetstillstånd och internationella studenters språkkunskaper lyfts fram. Åtgärder för att attrahera experter har vidtagits i mycket måttlig grad och det ekonomiska läget har inte möjliggjort eller förutsatt aktivt ingripande i frågan. Invandrarna grundar dock många företag och det finns service för dem som startar företagsverksamhet.

För partnerskapsprogrammets del är det viktigt att parterna vill förändra den ofta problemorienterade diskussionen om antalet asylsökande till att handla om möjligheterna med invandringen. De ny-anländas kompetens och motivation bör tas tillvara så snabbt som möjligt. Nya verksamhetsmodeller kan stödja även dem som befunnit sig i Finland en längre tid och som inte har etablerat sig i arbetslivet på ett tillfredsställande sätt eller vars kunskapspotential utnyttjas ineffektivt.

I samband med partnerskapsprogrammet för integration diskuterades invandrarnas möjligheter att göra en insats för att utveckla närings- och innovationsverksamheten genom nya samarbetsformer. Förutom enskilda initiativ diskuterades även större teman som flexibiliteten på den finländska arbetsmarknaden överlag. Nedan har diskussionerna delats in i grupper av initiativ.

“Internationaliseringen av samhället bidrar med nya idéer till Finland.”

3.2. Prioriteringar och initiativ

1. Prioritering: Ge stöd till att starta företagsverksamhet

Det gynnar sysselsättningen att uppmuntra invandrare att starta företag. Företagande bland invandrare har redan främjats i de större städerna en längre tid. Verksamheten kan vidareutvecklas.

Partnerns initiativ till möjliga samarbetsteman:

- Finansieringsformerna som ger stöd till att starta företagsverksamhet bör göras mer flexibla (t.ex. genom att man tillåter arbetsmarknadsstöd för företagande).
- Företagandeanternativet bör lyftas fram bättre i samband med kartläggningen av invandrarernas kompetens och företagande bör framhållas i integrationsutbildningen.
- Man kan stödja invandrarna genom att identifiera konkreta affärsmöjligheter och gå igenom dem med potentiella företagare.
- Man kan informera aktivt om de olika språkversionerna av portalen FöretagsFinland och om andra tjänster och stödformer.
- Invandrarorganisationerna bör stödjast att starta egna företag (t.ex. i form av andelslag).
- Man kan utveckla företagartutbildningar som ges via mobilapplikationer. Företagen bör inkluderas i planeringen av dessa tjänster.
- Företagarorganisationer och andra aktörer bör ges stöd att ordna mentorskap åt nya invandrar-

företagare. De erfarenheter som redan finns om arbetet bör utnyttjas.

- Företagarutbildning bör erbjudas på engelska och om möjligt på andra språk till en större grupp än arbetskraftsförvaltningens kunder.

2. Prioritering: Aktivera asylsökande

Både de asylsökande och samhället i stort skulle gynnas om de asylsökande redan i väntan på uppehållstillstånd kunde aktiveras att utveckla sig själva och planera sin framtid.

Partnerns initiativ till möjliga samarbetsteman:

- Man bör se till att så snabbt som möjligt få information om människorna som bor på förläggningarna, deras kompetens och deras arbets- och studiemotivation. Mobilapplikationer kan användas för att kartlägga kompetensen.
- Modeller för att fastställa kompetens kan utredas i samarbete med arbetsgivarna, t.ex. genom arbetsprövning.
- Företag, kommuner och organisationer bör uppmuntras att ordna arbete och verksamhet på förläggningarna.
- Asylsökande kan erbjudas möjlighet att studera till exempel med hjälp av olika mobilapplikationer. Även om personen inte får uppehållstillstånd kan han eller hon dra nytta av sina studier i sitt hemland.

3. Prioritering: Låta invandrarna hjälpa till att utveckla de finländska företagen

Invandrarna besitter en stor potential att utveckla den finländska företagsverksamheten; de är experter på kulturen och marknaden i sitt ursprungsland.

Partnerns initiativ till möjliga samarbetsteman:

- Man bör utreda hur invandrarna och företagen kan mötas på ett bättre sätt och tillsammans hitta nya marknader för finländska produkter och tjänster.
- Företagen bör ges möjligheter att testa verksamheten som nämns ovan. Om verksamheten visar sig meningsfull kan den etableras. Användningen av denna typ av modeller kan förutsätta större flexibilitet på arbetsmarknaden.
- Människor bör ges utrymme att föreslå olika verksamheter som behövs och få till stånd försök som den offentliga makten kan tillmötesgå vid behov.

4. Prioritering: Underlätta sysselsättningen

Åtgärderna för att underlätta sysselsättningen av invandrare är ett ämne som ofta diskuteras och i och med det ökande antalet asylsökande är diskussionen än mer aktuell. Nedanstående åtgärder erbjuder olika lösningar på utmaningen ur partnerskapsprogrammets perspektiv.

Tredea: *Vi lovar att utmana företagen att utnyttja internationell kompetens*

Finlands Näringsliv EK: *Vi lovar att underlätta för invandrare att komma in i arbetslivet*

Advisers Tuominen Oy: *Vi lovar att få exportföretagen att växa genom arbetsintegration*

Partnerns initiativ till möjliga samarbetsteman:

- Man bör utreda hur små och medelstora företag kan få stöd för handledning och introduktion av invandrare. Ansvaren och kompetenskraven som är relaterade till detta arbete höjer rekryteringsströskeln.
- Lämpliga språkkunskaper och tillräcklig förståelse för den finländska arbetskulturen bör betonas; kraven på språkkunskaper ska inte vara för höga.
- Man bör lyfta fram intressanta förebilder (t.ex. olika internationella experter) som kan uppmuntra invandrarna att finna sin plats.
- Man bör identifiera och framhålla även sådana arbetsmarknader och arbetsplatser som inte förutsätter kunskaper i finska eller svenska.
- För att främja sysselsättningen av invandrare bör även tekniska frågor lösas, t.ex. om att teckna olycksfallsförsäkringar och öppna bankkonton, vilket är problematiskt i dag.
- Det bör införas en visumtyp som gör det möjligt att söka jobb.
- Man kan utveckla mentorsverksamheten och på olika sätt skapa möjligheter att hitta egna nätverk.
- Arbetsgivarna kan uppmuntras att kritiskt granska sina behörighetskrav särskilt i fråga om språkkunskaper.
- Läroavtalsutbildningen bör utvecklas så att den blir mer flexibel. Man kan utreda om det är ändamålsenligt att anordna läroavtalsutbildning på engelska och om det är möjligt att avlägga fristående examina utan krav på språkkunskaper.

Vanhustyön Trainee -projektet: *Vi lovar att främja sysselsättningen av unga invandrare inom arbetet med äldre personer*

Nätverket Me2we: *Vi lovar att erbjuda högskoleutbildade invandrare möjlighet att hitta sysselsättning via vårt nätverk*

Lieksan Somaliperheydistys ry: *Vi främjar företagande bland invandrare*

Arbetshälsoinstitutet: *Vi lovar att producera forskningsdata om arbetslivet i Finland och sprida dem till invandrare och arbetsplatser*

Finlands Flyktinghjälp rf: *Organisationsmedjan lovar att utveckla invandrarorganisationernas och de etniska föreningarnas verksamheter så att de i fortsättningen kan fungera som viktiga informationskanaler för främjandet av kultur och export, verkningsfulla integrationsorganisationer och arbetsgivare samt potentiella vägar till företagande för invandrare.*

5. Önskemål till den offentliga förvaltningen

Många frågor om främjandet av sysselsättningen av invandrare kräver nya typer av lösningar inom den offentliga förvaltningen. För att främja sysselsättningen kan det krävas ökad flexibilitet på arbetsmarknaden, vilket är en fråga som sträcker sig bortom partnerskapsprogrammet för integration. På workshopen framfördes nedanstående önskemål till den offentliga förvaltningen om stöd för att ta tillvara invandrarnas potential som företagare, innovatörer och arbetskraft.

- Förbättra de offentliga aktörernas förmåga att reagera på andra aktörers initiativ och verksamhet och att stödja utveckling på nödvändiga sätt.
- Förbättra systemet för uppehållstillstånd så att det tar bättre hänsyn till personer som håller på att starta företag.

- Göra myndigheternas verksamhet mer kundorienterad t.ex. i immigrationsprocessen, framför allt i fråga om de invandrare som man vill locka till Finland.
- Förtydliga varumärket Finland ytterligare utomlands, vilket gör det enklare att attrahera experter.
- I större utsträckning erbjuda offentlig service på engelska i Finland.
- Många idéer om hur sysselsättningen ska främjas krockar med strukturerna på arbetsmarknaden. En flexiblare arbetsmarknad skulle möjliggöra nya typer av försök och en lägre tröskel till arbetstillfällen.

4. Integrationen effektiviseras tväradministrativt

4.1. Sysselsättningen av invandrare

Många frågor om sysselsättningen av invandrare handlar om språkkunskaper och kompetens, och hur dessa ska fastställas och erkännas. Tidigare samarbeten har visat att partnerskapen kan stödja myndigheternas arbete inom detta ämnesområde.

4.1.1 Nuläget

För många som flyttar till Finland är arbete och sysselsättning den främsta vägen till integration. Den nuvarande situationen är problematisk. Antalet asylsökande har ökat snabbt, vilket utmanar de gamla integrationsmodellerna och tjänsterna för sysselsättning. Det ekonomiska läget är fortsatt svårt och därför har sysselsättningen av invandrare ett nära samband med arbetsgivarnas allmänna möjligheter och vilja att rekrytera. Ur arbetsgivarens perspektiv handlar det alltid om att rekrytera en expert eller potentiellt blivande expert – oavsett om personen som rekryteras är född i Finland eller i ett annat land.

På workshopen om effektiv integration och sysselsättning framfördes flera önskemål till myndigheterna. I inläggen från företag och arbetsgivare betonades önskemålet om att företagen skulle få service och rådgivning från ett enda ställe och slippa reda ut alla bestämmelser beträffande sysselsättning eller detaljer i arbets- och näringstjänsterna med olika aktörer.

Myndigheterna blev också ombudda att säkerställa tillräckliga resurser så att tillgången till olika tjänster, såsom utbildningar, kunde ske tillräckligt snabbt och så att onödiga väntetider mellan tjänsterna kunde undvikas. I fråga om partnerskap som

stödjer sysselsättning handlade diskussionerna i allmänhet om samarbetet mellan arbetsgivarna, arbets- och näringstjänsterna, kommunerna, läroanstalterna och till viss del organisationerna.

För partnerskapens del handlar det alltså inte om att det inte redan finns mängder av samsamarbetsstrukturer och erfarenhet av samarbete. Det är snarare en fråga om huruvida man lyckas förenkla bestämmelserna om sysselsättning och fördomsfritt testa nya åtgärder för att främja sysselsättningen.

4.1.2 Prioriteringar och initiativ

De sysselsättningsfrämjande åtgärderna som föreslogs vid beredningen av partnerskapsprogrammet är till många delar redan bekanta, men det är viktigt att ytterligare lyfta fram dessa ur partnerskapens perspektiv.

“För många är arbete och sysselsättning den främsta vägen till integration.”

Helsingin aikuisopisto: *Vi lovar att främja invandrarnas etablering i Finland*

Hyria koulutus: *Vi lovar att främja integration genom utbildning och interaktion*

Mannerheims Barnskyddsförbund: *Vi lovar att förbinda oss till långsiktigt integrationsarbete*

Marttaliitto: *Vi lovar att erbjuda hushållsrådgivning och stödja frivilliga marttor i integrationsarbetet*

Monika-Naiset liitto ry: *Vi lovar att främja integrationen av kvinnor med invandrarbakgrund*

Amiedu: *Vi lovar att ta fram verkningfulla integrationslösningar*

Valmennuskeskus Public: *Vi utvecklar förberedande tjänster för invandrare*

Monik ry: *Vi lovar att främja helhetsbetonad integration med sikte på arbetslivet*

Tammerfors yrkeshögskola (TAMK): *Vi lovar att främja och stödja innovativ tillväxt av de asylsökandes intellektuella kapital på ett övergripande sätt i vardagen och i arbetet*

1. Prioritering: Stärka invandrarnas nätverk

Genom partnerskap är det möjligt att utvidga och fördjupa invandrarnas nätverk, som i praktiken har en central betydelse för möjligheten att få jobb; en betydande del av alla tjänster tillsätts genom nätverk.

Partnerns initiativ till möjliga samarbetsteman:

- Företagen, kommunerna och organisationsfältet har varit med och arrangerat t.ex. olika evenemang, mentorsprogram och arbets- och närings-tjänster för att främja bildandet av nätverk. Ur arbetsgivarnas perspektiv är arbetspraktikperioderna inom integrationsutbildningarna, arbetsprövningsplatserna och lönesubventionsplatserna särskilt viktiga. Detta arbete måste fortsätta och kretsen av medverkande aktörer måste utvidgas.

2. Prioritering: Identifiera och erkänna kompetens

Det blir allt viktigare att snabbt och flexibelt identifiera och erkänna invandrarnas kompetens.

Arbets- och näringsministeriet: *Vi lovar att stödja de icke-statliga organisationernas integrationsfrämjande frivilligarbete*

Diakoniyrkeshögskolan: *Vi lovar att främja integration på ett mångsidigt sätt i vår verksamhet*

Partnerns initiativ till möjliga samarbetsteman:

- Partnerna kan aktivt sprida redan befintliga och beprövade modeller för att identifiera kompetens.
- På grund av förändringarna i arbetslivet måste det finnas ett välfungerande samspel mellan arbetsgivare, myndigheter och läroanstalter.
- Förutom att identifiera kompetensen är det viktigt att fördomsfritt identifiera inlärningsförmågan och inlärningsmöjligheterna i anslutning till arbetslivet. Möjligheten att få visa sina kunskaper är oftast den bästa arbetsansökan.

3. Prioritering: Skapa flexibla utbildningsvägar

Integrationsutbildningar, läroavtalsutbildningar, yrkesinriktade behörighetsutbildningar och yrkesutbildningar i allmänhet bör vara flexibla och ta hänsyn till olika behov. I samband med beredningen av partnerskapsprogrammet för integration betonades i synnerhet utvecklingen av läroavtalen.

Partnerns initiativ till möjliga samarbetsteman:

- Det har gjorts mycket för att utveckla integrationsutbildningarna (t.ex. projektet Delaktig i Finland), men god praxis bör spridas ytterligare.
- Genomförandet och utvecklingen av yrkesinriktade integrationsutbildningar bör fortsätta.
- Parallellt med integrationsutbildningen skulle man kunna t.ex. ha ett deltidsarbete, göra arbetsprövning eller ha ett lönesubventionerat arbete ("bort från on/off-tänkandet").
- Man bör skapa flexibla utbildningsvägar, vilket förutsätter bra rådgivning och handledning.
- För tiden efter integrationsutbildningen skulle deltagarna behöva en genomförbar plan.

Spring House Oy: *Vi lovar att hjälpa invandrare att få sysselsättning*

Sähköturvallisuuden edistämiskeskus STEK ry: *Vi lovar att öka invandrarnas medvetenhet om säker och energieffektiv elanvändning*

Suomen Venäjänkielisten Keskusjärjestö ry: *Vi lovar att främja integrationen av invandrare på gräsrotsnivå*

Caritas Finland rf: *Vi lovar att ta sociala innovationer till Finland för att sänka sysselsättningströskeln genom att utnyttja exempel i det internationella Caritas-nätverket*

Mosaiikki ry: *Vi lovar att ge kostnadsfri rådgivning bl.a. vid arbetssökning och i frågor om boende i Finland och att hjälpa ryskspråkiga invandrare att få sysselsättning*

Tuglas-sällskapet: *Vi lovar att stödja integrationen av Finlands största minoritet, estländarna, och göra dem delaktiga i Finland*

4. Prioritering: Skapa fördomsfria samarbeten mellan organisationer och myndigheter och nya försök

I samband med utarbetandet av partnerskapsprogrammet betonades i synnerhet kommunernas och organisationernas vilja att samarbeta, kommunens

Helsingfors universitet: *Vi lovar att främja invandrarnas studiemöjligheter och tillhandahålla expertis till samhällets förfogande*

Turun Seudun TST ry: *Vi lovar att stödja en bättre integration*

Cultura-stiftelsen: *Vi lovar att stödja en smidig integration av Finlands ryskspråkiga invandrare och göra dem delaktiga i Finland*

Kasbergets mångsidiga servicecentral: *Motionskompisar till de boende i våra hus*

Huvudstadsregionens Återanvändningscentral: *Vi lovar att ordna sysselsättning inom miljöarbetet och hjälpa invandrare att få fart på arbetskarriären*

Pormestariluodon asukasyhdistys ry: *Vi lovar att anställa invandrare i vårt sysselsättningsprojekt*

4H-organisationen: *Vi lovar att främja interaktionen mellan finländska barn och invandrarbarn och att främja sysselsättningen av unga invandrare*

Rovaniemi stads invandrarbyrå: *Arbetsprövningsplatser för invandrare*

Akava: *Vi lovar att främja invandrarernas förmåga att klara sig i arbetslivet*

metoder för att stödja organisationerna och försök med nya verksamhetsformer. Organisationerna kan på försök genomföra nya slags lågtröskelverksamheter och ganska snabbt reagera på aktuella behov som till exempel det ökade antalet asylsökande och ordna verksamhet tillsammans med förläggningarna. Organisationerna kan också fungera som arbetsgivare och erbjuda arbetsprövningsplatser, men de behöver långvarigt stöd och annat samarbete som möjliggörs av kommunerna.

Partnernas initiativ till möjliga samarbetsteman:

- Man bör möjliggöra innovativa försök med social sysselsättning, som det finns exempel på i andra länder (t.ex. inom restauranger och hotell).
- För att främja integrationen skulle man kunna skapa ett omfattande "mentorskapssystem" eller "nätverk av frivilliga stödpersoner". Kunniga personer som redan integrerats skulle kunna vara intresserade av att hjälpa nyanlända.
- Möjligheterna att följa upp och utvärdera försöksverksamhet borde förbättras.

5. Prioritering: Aktivera och engagera arbetsgivarna

Invandrarna besitter en stor kunskapspotential som kan tas tillvara. Genom att göra arbetsgivarsektorn mer delaktig kan man få till stånd pilotarbetsplatser och möten med invandrare som är potentiella arbetstagare. Principen om service för arbetsgivare från ett enda ställe ansågs viktig på workshopen.

Partnernas initiativ till möjliga samarbetsteman:

- Möjligheterna att utnyttja invandrarna och deras kompetens som arbetskraft måste framhållas för arbetsgivarna. Dessutom behövs lättläst mark-

nadsföringsmaterial och information om befintliga tjänster och stödformer.

- Arbetsgivarna måste uppmuntras att förnya sina rekryteringsmetoder och -kanaler, och att utveckla introduktionsmodeller som tar bättre hänsyn till invandrare. Detta förutsätter stöd från den offentliga sektorn.

6. Prioritering: Främja mångfald i arbetsgemenskaperna

Invandrarna berikar arbetsgemenskaperna med nya perspektiv, tillvägagångssätt och idéer, som kan leda till innovationer.

Partnernas initiativ till möjliga samarbetsteman:

- I arbetsgemenskaperna bör man satsa på chefsutbildningar, mångfaldsträning, arbetstränare och olika modeller för pararbete.
- Även i fråga om invandrare bör man uppmärksamma möjligheterna för partiellt arbetsföra och personer med funktionsnedsättning att delta i arbetslivet.
- Fördelarna med mångfald i arbetsgemenskaperna bör poängteras i kommunikationen. Invandrarna kan till exempel hjälpa till att öppna nya marknader. Verksamhet med invandrare kan också ingå i företagets samhällsansvar.
- Företagens icke-hierarkiska kommunikation är oftast effektivare än myndigheternas kommunikation. Kanalerna och nätverken för icke-hierarkisk kommunikation bör utvecklas.

Infopankki.fi: Vi lovar att erbjuda invandrare aktuell och flerspråkig information om Finland

Väinölään kirjastoyhdistys ry: Vi lovar att stödja ryskspråkiga invandrare genom att erbjuda tolkning och rådgivning

KSL:n Porin opintojärjestö ry: Vi lovar att erbjuda språkutbildning för invandrare

Finlands Fackförbunds Centralorganisation: Vi lovar att främja integrationen av invandrare genom att utveckla de arbetslivsrelaterade rådgivningstjänsterna

STTK: Vi lovar att stödja invandrare att komma in i det finländska arbetslivet

Arffman Consulting Oy: Vi lovar att realisera verkningfulla integrationstjänster

7. Prioritering: Stödja utvecklingen av språkkunskaper

Språkkunskaperna spelar i många avseenden en avgörande roll och under workshopen på detta tema betonades hur språkkunskaperna kan leda till jobb på ett effektivare sätt.

Partnernas initiativ till möjliga samarbetsteman:

- Det behövs flexibla metoder för att kombinera arbete och språkinläring, och vi måste frigöra oss från tanken att en person antingen studerar eller arbetar.
- Det finns goda erfarenheter av mentorer i arbetsgemenskaperna. Det har också tagits fram verktyg som mentorerna kan använda för att stödja språkinläring i arbetet och på arbetsplatsen.
- Människor måste uppmuntras att använda språket; det är avgörande för inläringen att man är aktiv och använder språket i vardagen.
- Kraven på språkkunskaper bör granskas kritiskt inom olika yrkesområden. Arbetsgivarna och myndigheterna bör mildra språkkunskapskraven i möjligaste mån.

Föreningen för Mental Hälsa i Finland: Vi lovar att erbjuda stöd i kriser som är relaterade till invandring, producera flerspråkigt material som stödjer den psykiska hälsan och erbjuda inkluderande frivilligverksamhet

Tibidiscis Oy: Vi lovar att utveckla vår webbtjänst för språkstudier så att den stödjer självständiga studier i finska för invandrare

Väestöliitto: Vi lovar att producera information om föräldraskap, jämställdhet och sexuella rättigheter för personer som ska integreras

Finlands Flyktinghjälp rf: Vi lovar att stödja den flerspråkiga frivillig- och kamratgruppsverksamheten som ordnas på förläggningarna och för nya kommuninvånare, vilken främjar inläringen av Finlands kultur, lagar och språk och stödjer dubbelriktad integration

Vi lovar att stödja och vägleda unga vuxna invandrare att stärka sitt aktörskap och att försöka minska de strukturella hinder som de möter på vägen mot sysselsättning och utbildning.

Vi lovar att på bred front samarbeta med olika aktörer för att främja integration och att låta vår expertis stå till olika integrationsaktörers förfogande efter behov.

4.2. Integration av barn, unga och familjer

Integrationen av barn, unga och familjer är ett arbete som till stor del grundas på partnerskap. Principen för samarbetet är jämställdhet mellan aktörerna och långsiktig, gemensam utveckling.

En stor del av invandringen till Finland har skett av familjeskäl. I många områden finns det en lång tradition av arbete som främjar integrationen av barn, unga och familjer, till exempel genom samarbete mellan organisationer och kommuner. Arbetet med barn, unga och familjer överskrider till många delar organisationernas inre och yttre gränser.

4.2.1 Nuläget

Fältet som främjar integrationen av barn, unga och familjer är omfattande, varierande och delvis splittat. Myndigheternas verksamhet regleras av flera lagar. Skillnaderna mellan regionerna är stora beroende på invandringsprofilen, antalet invandrare och organisationsfältets omfattning. Förhållandena är olika i större kommuner med mer erfarenhet av invandring och i mindre landsbygdskommuner. Å andra sidan är nätverken täta i små kommuner och därmed kan informationen spridas bättre än i stora kommuner.

I samband med upprättandet av partnerskapsprogrammet diskuterades ämnen som ökade grundläggande kunskaper om servicesystemet, myndigheternas kompetens, mängden tolkning och kvaliteten på tolkningen i servicesituationer, för lite

tid till klientarbete och förbindelserna mellan olika tjänster, t.ex. barnskyddets bristande förbindelser med övriga tjänster. Inom barnskyddet är även avsaknaden av stöd- och fosterfamiljer ett problem.

Det ökade antalet asylsökande och ensamkommande minderåriga är en utmaning med tanke på de etablerade verksamhetsformerna och de tillgängliga resurserna. Det blir allt viktigare att öka kunskaperna samt att sprida information och välfungerande verksamhetsmodeller. Det handlar om att skapa delaktighet, minska ensamheten, möjliggöra framtidsutsikter och förebygga utanförskap, men även att skapa en meningsfull och bra vardag. Det är i hög grad fråga om humant bemötande och hur mycket tid som avsätts för interaktion. Det är också viktigt att de som har bott i Finland en längre tid beaktas i arbetet.

Just nu pågår dessutom en strukturell förändring i Finland: Vi är på väg att bli ett land med andra generationens invandrare. Problemen för dessa barn och unga är i stor utsträckning desamma som för övriga jämnåriga. Integrationen av barn och unga är dock förenad med särskilda frågor om t.ex. fortsatta studier efter grundskolan och skillnaderna i studieresultat mellan elever med invandrabakgrund och elever som tillhör den infödda befolkningen.

“Det är fråga om humant bemötande och hur mycket tid som avsätts för interaktion.”

Inom partnerskapsprogrammet försökte man identifiera nya initiativ för sådant partnerskap som barn, unga och familjer behöver som stöd för integration, välbefinnande och delaktighet.

4.2.2 Prioriteringar och initiativ

1. Prioritering: Utveckla rådgivningsverksamheten

Nästan alla barnfamiljer besöker rådgivningen, vilket är en stor resurs. Förutom att utveckla rådgivningarnas kompetens skulle partnerskapen kunna utnyttjas i större utsträckning än tidigare.

Partnerns initiativ till möjliga samarbetsteman:

- Utöver det grundläggande arbetet borde rådgivningarna minska ensamheten för föräldrar som är hemma t.ex. genom att hänvisa dem till olika

kamratgrupper eller annan organisationsverksamhet.

- Etableringen av kamratgruppsverksamhet kan stödjas, vilket skulle göra det enklare att informera om grupperna och styra verksamheten.
- Partnerns resurser och kunskaper (t.ex. Väestöliitto) kan utnyttjas för kompetensutveckling. Det finns otaliga exempel: Väestöliittos resurser, DUO-verksamheten för familjer med två kulturer (Familia Ry), föreningen Helsingin Ensikotis stöd till traumatiserade klienter och invandrarorganisationernas arbete med familje- och parförhållanden.

- Man skulle kunna öka myndigheternas kännedom om tillgänglig god praxis och om vilka kunskaper olika partner kan erbjuda.
- De kommunala aktörerna borde utnyttja naturliga förbindelser, t.ex. att 4-årsrådgivningen och daghemmen upprättar planerna för småbarnsfostran tillsammans.

2. Prioritering: Utveckla småbarnsfostran

Även daghemmen är mötesplatser, men där sker mötena dagligen till skillnad från på rådgivningarna. Detta gör det möjligt att skapa lokaler som stödjer möten och även att förmedla olika slags information.

Partnernas initiativ till möjliga samarbetsteman:

- Man kan utarbeta modeller för utnyttjande av daghemmens lokaler t.ex. för att stödja olika typer av föreningsverksamhet. Det finns redan erfarenheter av detta (t.ex. Förbundet för mödra- och skyddshem). Daghemmens föräldraföreningar skulle kunna fungera som aktiva organisatörer.
- Organisationernas verksamhet med mentorer och vänfamiljer för barnfamiljer skulle kunna utvecklas.

3. Prioritering: Utveckla skolorna

I samband med att partnerskapsprogrammet utarbetades betraktades skolorna som delvis ännu outnyttjade möjligheter. För att skolornas potential ska kunna utnyttjas måste de bli öppnare. Denna tanke berör även invandrarna; de kan vara en resurs för skolan.

Partnernas initiativ till möjliga samarbetsteman:

- Man kan inrätta ett stödpersonsnätverk för skolorna bestående av erfarenhetsexperten med invandrarbakgrund. Detta skulle kunna genomföras via organisationer eller direkt som frivilligverksamhet på uppdrag av skolan.
- En friare användning av skolorna på kvällstid och på sommaren skulle möjliggöra en starkare förbindelse mellan ungdomsväsendet och skolan. På detta sätt skulle man även kunna stödja föräldrarnas delaktighet, eftersom många föräldrar oroar sig för t.ex. vad barnen ska göra på sommaren och hur barnen kan lära sig språk. Lokalerna skulle också i större omfattning än i dag kunna användas till hobbymässor, så att unga söker sig till verksamheterna i olika organisationer.

- Organisationerna skulle kunna stödja invandrarfamiljer att använda Wilma och andra elektroniska interaktionskanaler.
- Kontakten mellan skolorna och barnskyddet bör stärkas. Samtidigt måste man tänka på att tjänsterna som stödjer barn, unga och familjer måste granskas ur ett brett perspektiv med beaktande av klientbehoven. En enskild tjänst uppfyller oftast inte behoven.

4. Prioritering: Utveckla ungdomsverksamheten

I samband med att partnerskapsprogrammet utarbetades bedömde aktörerna att det i fortsättningen krävs mod och visioner, särskilt för att hitta nya typer av partnerskap. Frågan är hur aktörerna på bästa sätt stödjer ungdomar att integreras i Finland på sina egna premisser.

Partnernas initiativ till möjliga samarbetsteman:

- Vi måste få till bättre diskussioner mellan aktörerna och för detta behövs ett forum för samarbete och erfarenhetsutbyte, där verksamheten baseras på jämlikhet och respekt mellan parterna.
- Effektiv användning av de nuvarande elektroniska resurserna för spridning av god praxis (t.ex. Innobynd och Integration.fi).
- Mentorverksamhet för unga har genomförts i olika projekt och man har även utbildat mentorer. Trots det är verksamheten inte systematisk. Det är viktigt att ha en individ som kan följa den unga. Mentorverksamheten behöver organiseras och kräver resurser. Det borde finnas både långa och korta mentorsuppdrag för frivilliga.

Finlands Flyktinghjälp rf: *Vi lovar att stödja ensamkommande asylsökande barn genom att ordna olika aktiviteter för dem och kamratgruppsverksamhet på deras språk i Helsingforsregionen. Därtill delar vi med oss av vår kunskap om ensamkommande asylsökande barn till andra yrkespersoner.*

- Samarbetet mellan organisationer och företag förutsätter samordning, men också attitydförändringar. Aktörerna pratar inte alltid "samma språk", även om samarbete skulle kunna skapa nya möjligheter för alla parter i fråga om t.ex. innehållet i projektfinansierad verksamhet. För att kunna hitta denna typ av nya partnerskap behövs någon slags portal eller webbplats eller på annat sätt faciliterad rådgivning.

5. Prioritering: Skapa verksamhet för barn och unga på förläggningarna

Väntetiden kan vara lång för barn och unga på förläggningarna, vilket bidrar till att öka känslan av utanförskap. Förläggningarna har begränsade möjligheter att ordna verksamhet för barn och unga. Med hjälp av partnerskap är det möjligt att ordna meningsfull sysselsättning av många slag. Organisationernas verksamhet ökar delaktigheten, aktiviteten och förtroendet, och den infödda befolkningens deltagande i organisationernas verksamhet ökar antalet möten mellan dem som bor på förläggningarna och kommuninvånarna.

Vantaan Nicehearts ry: *Vi lovar att främja flickors och kvinnors välbefinnande och påverka främjandet av integrationen i vårt samhälle*

Suomen Nuorisoseurat: *Vi lovar att erbjuda möjligheter till kulturverksamhet, delaktighet och ett aktivt medborgarskap*

Hyrköisvägens daghem: *Vi lovar att ta efter barnens naturliga fördomsfrihet*

Partnernas initiativ till möjliga samarbetsteman:

- Samordningen av myndigheternas verksamhet och frivilligverksamheten bör stärkas, så att verksamheten inriktas efter behoven. Alla parter måste fästa särskild uppmärksamhet vid situationen för minderåriga som kommer ensamma till Finland.
- Barn och unga i skolåldern inkluderas relativt bra i skolverksamheten. Däremot är det svårare att inkludera yngre barn i småbarnsfostran och situationen för unga som har passerat grundskoleåldern är också utmanande. Dessa målgrupper behöver uppmärksammas dels av myndigheterna, dels av partnerskap. Här finns möjligheter för många typer av organisationer, från idrottsföreningar till invandrarnas egna organisationer.

6. Prioritering: Utveckla myndigheternas servicekunskap

Myndigheternas beredskap och kunskap om att bemöta familjer, barn och unga som invandrar till Finland varierar. Servicekunskapen måste hållas uppdaterad.

Partnernas initiativ till möjliga samarbetsteman:

- Myndigheternas servicekunskap skulle kunna förbättras med hjälp av utbildningar som ordnas av organisationsaktörerna. Individuellt bemötande borde utgöra kärnan i servicekunskapen. Man skulle kunna använda erfarenhetsexperter för att utveckla servicekunskapen. Utbildarna skulle kunna föras in i ett expertregister, som skulle vara tillgängligt för många aktörer.
- Myndigheternas kunskaper om flerspråkighet varierar och detta bör beaktas till exempel i utbildningsformerna. Även här skulle man kunna använda erfarenhetsexperter.
- Mindre kommuner kan stödjas att samarbeta för att utveckla sin kompetens och sina verksamhetsmodeller och för att dela resurser.
- När servicen utvecklas bör man beakta det internationella informationsutbytet och god internationell praxis.

7. Prioritering: Utveckla samarbetet med kommunerna

Kommunerna har en nyckelposition i arbetet med barn, unga och familjer eftersom integrationen sker på lokal nivå.

VAMLAS – stödstiftelsen för funktionshindrade barn och unga: *Vi lovar att möjliggöra kontakter mellan funktionshindersorganisationer som är jämlika aktörer och invandrarfamiljer som har funktionshindrade barn eller unga*

Preventiimi: *Vi lovar att öka yrkeskompetensen hos de personer som arbetar med förebyggande alkohol- och drogarbete riktat mot unga med invandrarbakgrund*

Partnerns initiativ till möjliga samarbetsteman:

- Fördomsfria försök där myndigheterna låter servicen finnas nära klienterna till exempel genom att utnyttja organisationernas lokaler (t.ex. integrationsprojektet Tsemppari i Vanda). Det finns också exempel på hur organisationerna utnyttjar varandras lokaler (t.ex. anordnar Marthorna verksamhet i Mannerheims Barnskyddsförbunds familjecaféer).
- När verksamheten utvecklas är det viktigt att tänka på att tröskeln för deltagande i verksamheten ska vara låg för alla familjer (t.ex. familjer med barn med funktionsnedsättning).
- Organisationerna kan uppfylla familjernas behov av stöd till exempel genom att erbjuda stöd hemma. Kommunernas långvariga stöd till organisationerna är viktigt. Därtill kan kommunerna underlätta organisationernas projektverksamhet till exempel genom att hjälpa till att betala den nödvändiga självfinansieringsandelen.
- Man kan inleda integrationsfrämjande försök med företagen med hjälp av spel, spelifieringar och andra applikationer.
- De fysiska lokalerna för redan befintliga organisationer, t.ex. Settlementförbundets hus för flickor och pojkar och Mannerheims Barnskyddsförbunds familjecaféer, är knutpunkter för informationsförmedling och skulle kunna användas effektivare än i dag.

CIMO: *Vi lovar att stödja utbildnings- och ungdomssektorns aktörer i integrationsarbetet*

Avartti-stiftelsen: *Vi lovar att förse dem som arbetar med invandrarungdomar med nya metoder som stödjer integration*

Familia ry: *Vi lovar att främja dubbelriktad integration i Finland genom att utnyttja kunskapen om familjer med två kulturer*

Mosaiikki ry: *Vi lovar att erbjuda ryskspråkiga invandrabarn och deras familjer rådgivning om stödundervisning genom läromedelsspel med två språk och två kulturer, som stödjer barn med två språk och två kulturer som har integrerats i det finländska samhället*

Hilma – stödcentret för funktionshindrade invandrare: *Vi lovar att stödja integrationen av funktionshindrade och långtidssjuka invandrare och värna om deras lika rättigheter*

5. Statens och kommunernas samarbete kring flyktingmottagande främjas

Beträffande flyktingmottagandet finns det vid sidan av de statliga aktörerna mycket utrymme även för arbete som genomförs via partnerskap. Kommunerna har en nyckelposition i detta arbete. På många orter har man sedan länge samarbetat med organisationerna.

5.1. Nuläget

År 2015 mångdubblades antalet asylsökande som kom till Finland. Förläggningar har inrättats även i kommuner som sedan tidigare inte har erfarenhet av integrationsarbete. Det har diskuterats mycket om förläggningarna. Det är väsentligt att staten och kommunerna samarbetar kring mottagandet. Kommunerna erbjuder personer som har fått uppehållstillstånd service i enlighet med integrationslagen, och staten ersätter kommunerna för kostnaderna för asylsökande.

I fråga om flytten från förläggningarna till kommunerna är det viktigt att beakta det ökade antalet asylsökande, eftersom personer som har fått uppehållstillstånd har rätt att välja sin hemort. Därför är samarbetet mellan förläggningen och "värdkommunen" särskilt viktigt. Personerna som flyttar till kommunerna bör dessutom hänvisas till orter där det finns utbildnings- och sysselsättningsvägar som lämpar sig för deras behov samt bostäder till rimliga priser. Det är inte fråga om en övergående utmaning, utan om en ny situation som förutsätter en kritisk granskning av de nuvarande strukturerna och även av servicesystemet.

Bostadspolitik, markanvändningen, stadsplaneringen, nyttjandet av olika bostadslösningar,

säkerställandet av högklassig basservice och möjligheterna till mångsidig fritidssysselsättning i kommunerna är avgörande för att förebygga koncentrationer av sociala problem och ökad ojämlikhet i olika stadsområden. Kommunernas integrationsprogram är ett bra verktyg för samordning mellan aktörerna och säkerställandet av en smidig arbetsfördelning.

Den nya situationen har väckt intresset hos nya partner. Till exempel söker många företag efter sätt att främja integration och sysselsättning, antingen för att ta sitt samhällsansvar eller för att erbjuda tjänster. Likaså har ett stort antal privatpersoner engagerat sig för att hjälpa till med mottagandet och verksamheten på förläggningarna.

"Det är inte fråga om en övergående utmaning, utan om en ny situation."

Finlands Röda Kors: *Vi lovar att flerfaldiga vår integrationsfrämjande verksamhet*

Studiecentret Visio: *Vi lovar att ordna integrerande studiecirkelverksamhet för asylsökande och utbildning i finska språket för olika invandrargrupper*

Mapa-projektit ry: *Vi lovar att bli en vänförening*

KKV:s personal: *Vi lovar att anordna en gemensam badmintonturnering*

Kajaanin Nuorkauppakamari: *Vi lovar att arrangera KAMU-evenemanget*

Nuori Pori 2100 ry: *Vi lovar att stödja integrationen av invandrare genom motionsverksamhet*

Finlands Flyktinghjälp rf: *Vi lovar att stödja kommunerna att ta emot flyktingar och utveckla sektorsövergripande nätverk och tjänster som stödjer integration samt att sprida information om t.ex. boende och grannsämja*

Vi lovar att främja dialogen mellan nyanlända och mottagande lokalsamhällen och därigenom skapa ett klimat där alla – både gamla och nya samhällsinvånare – känner sig trygga.

5.2. Prioriteringar och initiativ

1. Prioritering: Skapa verktyg för god integration på förläggningarna

Tiden som tillbringas på förläggningarna måste utnyttjas på ett sätt som är meningsfullt även ur integrationssynpunkt. Vid sidan av arbets- och undervisningsverksamheten som ordnas på förläggningarna kan man via partnerskap producera ännu mer integrationsfrämjande verksamhet för tiden på förläggningen.

Partnerns initiativ till möjliga samarbetsteman:

- Som stöd för språkinläring kan man på förläggningarna utnyttja organisationernas frivilligverksamhet. Ett sådant stöd eliminerar dock inte behovet av mer regelbunden och målinriktad integrationsutbildning. Verksamheten bör prioriteras för till exempel unga som passerat grundskoleåldern.
- Erfarenhetsexperter som redan bott i Finland ett tag skulle i större utsträckning än i dag kunna utnyttjas som "kulturfaddrar" eller "ambassadörer".
- Personer som har fått uppehållstillstånd borde på ett smidigt sätt hänvisas till rätt utbildnings- och sysselsättningsvägar i ett så tidigt skede som möjligt baserat på deras identifierade kunskaper och yrkeskompetens. För att detta ska lyckas krävs förutom myndighetsarbete medverkan av företag och olika läroanstalter.

2. Prioritering: Påverka integrationsklimatet och attityderna

Den offentliga debatten påverkar människors attityder och integrationsklimatet. Genom att tillföra forskningsbaserad kunskaper som bakgrund till diskussionen och öka möjligheterna till möten kan man minska fördomarna och även rädslorna.

Partnerns initiativ till möjliga samarbetsteman:

- Organisationsfältet (t.ex. Finlands Flyktinghjälp) har erfarenhet av medlingsarbete, vilket skulle kunna utnyttjas i större utsträckning i kommunerna. Olika slags diskussionstillfällen (inkl. invånarkvällar) har ordnats i flera av de kommuner där förläggningar har inrättats. Erfarenhet finns hos många organisationer och andra aktörer (t.ex. Finlands Röda Kors, Väestöliitto och Finlands Flyktinghjälp).
- Både förläggningarna och organisationerna måste skapa möjligheter för frivilligarbete på förläggningarna.
- Företagen är villiga att hjälpa till och de måste också uppmuntras att göra det. Möten mellan arbetsgivare och de som bor på förläggningarna kan öppna upp möjligheter även för senare utbildnings- eller sysselsättningslösningar.
- Det skulle kunna skapas ett mer systematiskt kollegialt nätverk mellan kommunernas politiska beslutsfattare, så att utbytet av information och erfarenheter går snabbt och smidigt. Det finns också behov av kollegialt stöd.
- Det skulle kunna skapas verksamhet med "faderkommuner"/"mentorkommuner" mellan kommunerna, där de mer erfarna kommunerna får

kollegialt stöd och vid behov personlig rådgivning av den ansvarige tjänstemannen.

- Det skulle vara enklare för kommunala beslutsfattare att fatta faktabaserade beslut om penningflödena relaterade till mottagning och integration synliggjordes.

3. Prioritering: Påverka bostadslösningarna

Bostäder till rimliga priser och med acceptabla väntetider finns sällan där det finns jobb och utbildningsmöjligheter. Nyproduktion av bostäder är en del av lösningen, men det behövs också nya initiativ och samarbete.

Partnerns initiativ till möjliga samarbetsteman:

- För ägare av privata hyresbostäder skulle uthyrningen förenklas om man kunde hyra ut till en mellanhand (t.ex. ett allmännyttigt samfund), som sköter uthyrningen till slutanvändaren. Jämte en fungerande kommersiell lösning förutsätter detta förtroende mellan de olika aktörerna och vilja att genomföra försöksverksamhet. Kommunerna och näringslivsorganisationerna kan på sina områden uppmuntra aktörerna till detta genom att informera om beprövade lösningar.
- Som stöd för integrationen skulle man kunna tillsätta "boendeteam" med experter från både kommunerna och organisationerna som säkerställer stödtjänster för boende och skapar smidiga vägar till boende.

4. Prioritering: Säkerställa smidigt samarbete mellan förläggningar och kommuner

För att kunna genomföra effektiva integrationsåtgärder måste man se till att flytten från förläggningarna till kommunerna sker smidigt för dem som har fått uppehållstillstånd. Särskilt på mindre orter har en aktiv tredje sektor en viktig roll när det gäller att skapa en trivsamt vardag som ökar delaktigheten.

Partnerns initiativ till möjliga samarbetsteman:

- Man måste se till att processerna mellan aktörerna fungerar så att övergången från boende på förläggningen till kommuninvånare sker smidigt (ett exempel är Uleåborgs långvariga arbete för att skapa en tydlig process och tydliga ansvarsråden).

- Nu är det olika typer av aktörer som organiserar förläggningarna och en del av kommunerna med förläggningar har ingen tidigare erfarenhet. Tidigare beprövade metoder bör försöka utnyttjas även i situationer där alla aktörer inte har en lång historia av samarbete.
- Kommunernas beprövade metoder måste spridas och aktivt tas emot för att säkerställa en smidig överföring för dem som flyttar (t.ex. Uleåborgs och Pungalaitios modeller). Arbets- och näringsministeriets kompetenscenter för integration av invandrare och dess regionala nätverk skulle kunna vara aktiva i detta arbete. Dessutom har t.ex. projektet Hemma i Finland avsatt resurser för att sprida god praxis och webbplatsen Integration.fi

sammanställer information som stödjer integrationen.

- Kommunernas verksamhet bör vara planmässig och målinriktad för att säkerställa att de asylsökandes flytt till kommunerna löper smidigt. För vissa kommuner kan detta innebära att de aktivt försöker locka även asylsökande till ett område baserat på näringslivets behov. Här finns det även utrymme för regionalt samarbete. Information om möjligheterna på olika orter och i olika områden ökar chanserna för balans mellan efterfrågan och utbud på arbete.

6. En öppen diskussionskultur uppmuntras, rasism tillåts inte

Vardaglig kontakt och öppen interaktion är utgångspunkterna för en lyckad integration. Man måste försöka få medlemmarna i alla befolkningsgrupper att bli delaktiga och känna sig som en viktig del av vårt samhälle.

Detta förutsätter en diskussionskultur där man pratar öppet även om utmaningar och problem, men där rasism inte tillåts i någon befolkningsgrupp. I partnerskapsprogrammet har man lyft fram åtgärder för att uppmuntra till en öppen diskussionskultur och ingripa i rasism.

6.1. Nuläget

Under sommaren och hösten 2015 ökade antalet asylsökande i Finland avsevärt. Den offentliga debatten både i riksmidier och sociala medier har ofta varit känsloladdad och emellanåt hätsk. Informationsförmedling genom crowdsourcing, dvs. att massor av människor hjälps åt att sprida information t.ex. via internet, gör att både forskningsbaserad kunskap och rykten sprider sig snabbt.

Inom partnerskapsprogrammet är det viktigt att hitta och stödja metoder för en faktabaserad, människovärdig diskussionskultur. Arbetet med att främja öppen informationsförmedling, öka umgänget och identifiera och förebygga rasism måste ske kontinuerligt. Partnerna kan i bästa fall stödja de statliga åtgärderna genom sin dagliga verksamhet och genom aktiv kommunikation, diskussion och interaktion. Att göra invandrare delaktiga i det civila samhället och att förebygga utanförskap är viktigt inte bara för välbefinnandet, utan också för att förhindra radikalisering.

6.2. Prioriteringar och initiativ

1. Prioritering: Producera och förmedla kunskap

Det finns mycket kunskap om interkulturell växelverkan. Kunskapsunderlaget måste dock sammanfattas på ett mer samordnat sätt med bättre tilltal. Dessutom utnyttjas den tillgängliga kunskapen ännu inte i tillräcklig utsträckning. Det saknas aktörer som har till uppgift att sammanställa och förmedla kunskapen.

Partnernas initiativ till möjliga samarbetsteman:

- Den befintliga kunskapen måste samordnas bättre och struktureras särskilt för användning av unga, kommunernas arbetstagare och arbetsgivare.
- Det bör produceras tydlig faktainformation om vilka sätt att uttrycka sig som anses tillhöra yttrandefriheten.

”Möten i vardagen har en nyckelposition.”

Suomen Venäjänkielisten Yhdistysten Liitto ry (FARO/SVYL): *Vi lovar att även i fortsättningen vara representations-, intressebevaknings och förhandlingsorgan för ryskspråkiga organisationer*

Finlands Flyktinghjälp rf: *Vi lovar att främja en faktabaserad diskussionskultur i olika kanaler genom att som en partnerorganisation till UNHCR framföra fakta om flyktingar*

Vi lovar att öka unga finländares kunskaper och förståelse för flyktingar och varför de flyr. Vi ökar också lärarnas förståelse för flyktingar och ger dem metoder för att ta upp ämnet med sina elever.

Vi lovar att sprida våra kunskaper och vår information om flyktingar i så stor omfattning som möjligt till olika aktörer.

- Man kan skapa en databank för yrkespersoner över de myndigheter och organisationer som sysslar med forskning och utveckling. I databanken kan det finnas definitioner, material och information om experter. Innehållet ska finnas även på svenska och databanken ska marknadsföras aktivt i medierna.

Förbundet för Mänskliga Rättigheter: *Vi lovar att främja jämställdhet mellan könen och mänskliga rättigheter i invandrarorganisationer*

Hämeenlinnan seudun Setlementti: *Vi lovar att främja dubbelriktad integration och erbjuda vägar mot arbetslivet*

Haapaveden Opisto: *Vi lovar att främja möten mellan samhällena och invandrarna i regionen*

Kuopion Setlementti Puijola: *Vi lovar att främja interkulturell växelverkan och genuin kontakt mellan invandrarna och den infödda befolkningen*

Suomen Vapaakirkko och ViaDia ry: *Vi främjar dubbelriktad integration*

Selkokeskus och Yle Nyheter på lätt finska: *Vi lovar att uppmuntra och stödja arbetsgemenskaper som vill prata lätt finska med arbetstagare som är invandrare*

Kalevala kvinnoförbund: *Vi lovar att främja invandrarkvinnors anpassning genom att tillhandahålla information om Finlands kulturarv med respekt för kvinnornas eget kulturarv*

ETNO: *Vi lovar att utveckla uppföljningen av goda etniska relationer*

- Man skulle kunna bilda en mångsidig Faktabaari-liknande grupp ("myth busters") som öppet diskuterar frågor och snabbt tar ställning till sanninghalten i påståenden som cirkulerar i medierna.

2. Prioritering: Förbättra kunskapsunderlaget som en del av kompetensutvecklingen

För att en öppen diskussionskultur ska kunna utvecklas måste vi stärka invandrarorganisationernas kompetens, använda nya metoder inom utbildningen och beakta olika vardagliga verksamhetsmiljöer. För att undvika missuppfattningar och öka kunskaperna måste vi målmedvetet utöka utbildningen om Finlands kultur, seder och värderingar för invandrare.

Partnernas initiativ till möjliga samarbetsteman:

- Bland invandrarorganisationerna bör man lyfta fram organisationer som anordnar utbildningar och förberedande verksamhet, som tillsammans kan erbjuda kommunerna olika utbildningar.
- Budskap skulle kunna förmedlas via kända personer och olika medier (tv-serier, teaterturnéer, invånarkvällar).
- Genom projekt kan man utveckla olika sätt att diskutera invandringsrelaterade fenomen i skolorna.

3. Prioritering: Öka antalet möten

Möten i vardagen har en nyckelposition i integrationen av invandrare i det finländska samhället, eftersom de slår hål på fördomar och inrotade föreställningar. Organisationer, arbetsgivare, företag och myndigheter måste samarbeta mer aktivt för

att öka möjligheterna till möten och förmedla praxis i anslutning till dem.

Partnernas initiativ till möjliga samarbetsteman:

- Det bör utvecklas fler platser (skolor, daghem och åldringshem) som möjliggör möten inom integrationsutbildningsstrukturen och utredas genom vilka modeller frivilligverksamhet skulle kunna utföras till exempel i skolorna.
- Organisationer bör uppmuntras att genomföra invånarkvällar, bibliotekskvällar och andra aktiviteter som främjar möten mellan invandrarna och den infödda befolkningen.
- Man skulle kunna tillämpa dialogiska och medlande tillvägagångssätt vid möten och utveckla lokala strukturer som stödjer användningen av dessa tillvägagångssätt.
- Företagen bör uppmuntras att i större utsträckning beakta interkulturella möten som en del av sitt samhällsansvar.
- Det bör utvecklas modeller för att stödja säkerhetsbranschernas och säkerhetsmyndigheternas interaktionskompetens.

Tammenlehvän Perinelliitto ry: *Vi lovar att delta i integrationen av invandrare genom att sprida verket som vi publicerar i september*

Owal Group Oy: *Vi lovar att utveckla våra utvärderingar om konsekvenserna av hatpropaganda och rasism*

Centret för grannmedling: *Vi lovar att främja dialogen mellan nyanlända och det mottagande lokalsamhället*

Mosaiikki ry: *Vi lovar att främja integrationen av ryskspråkiga invandrare genom att publicera och utveckla invandrarinformation i Finland och erbjuda invandrarrådgivning och hjälp på finska och ryska*

RASMUS ry: *Vi lovar att främja integrationen av invandrare genom att påverka attityderna och främja arbetet mot rasism och främlingsfientlighet*

Helsingforsnejdens sommaruniversitet: *Vi främjar mångfald och internationa-
lism*

Kyrkan i Helsingfors: *Vi lovar att förebygga rasism, stödja integration och främja god social samlevnad. Detta gör vi genom att sänka tröskeln för vår egen omfattande verksamhet, ordna undervisning på svenska, erbjuda möjligheter till frivilligarbete, söka och erbjuda kanaler för sysselsättnings-
möjligheter och främja goda relationer mellan olika religiösa samfund genom brett nätverkssamarbete. Vi ordnar också utbildningar för våra arbetst-
gare och frivilliga i integrationsfrågor och om hur integration kan möjliggöras med ett öppet sinne*

- Goda erfarenheter, lärdomar och attitydförändringar som uppstår via olika slags möten bör dokumenteras och spridas. I detta arbete kan man utnyttja t.ex. den regionala verksamheten i Delegationen för etniska relationer.
- Man bör se till att invandrare får besöka finländska gemenskaper, arbetsplatser och skolor och lära sig hur samhälleliga och andra områden sköts i Finland.

4. Prioritering: Utveckla myndighetsverksamheten och skapa nolltolerans mot rasism

Genom partnernas kompetens kan man stödja även utvecklingen av myndighetsverksamheten.

Partnernas initiativ till möjliga samarbetsteman:

- Man bör utreda vilken typ av partnerskap som skulle kunna stödja utvecklingen av polisens yrkesskicklighet i tolkningen av rasistiska brott i alla befolkningsgrupper. Användningen av Finlands Röda Kors kanal mot rasism (Ilmoita rasismista) och andra applikationer skulle kunna utvecklas.
- Identifieringen och hanteringen av rasism mellan olika etniska grupper skulle kunna förbättras genom t.ex. Non-fighting generations utvecklings- och forskningsprojekt.
- De forum mellan myndigheter och invandrare som genomförs i miljöer som invandrarna upplever som "sina" bör stärkas. När organisationssektorn förstärks är det enklare att identifiera samarbets-
möjligheter.

- Organisationerna bör uppmuntras att beakta likabehandlingsplaneringen.
- Man bör stödja användningen av reparativa processer och reparera relationerna mellan befolkningsgrupperna genom medlingsförfaranden. Myndigheternas kännedom om dessa förfaranden bör utökas.

Kuopion Luonnon Ystäväin Yhdistys (KLYY): *Vi utarbetar en naturguide för invandrare*

ETNO: *Vi lovar att främja integration genom utvecklingsprojektet Vaivatonta vaikuttamista*

ETNO: *Vi lovar att genomföra vår verksamhetsplan på ett så inkluderande sätt som möjligt*

Settlementförbundet: *Vi lovar att främja det lokala samt gemenskap, likabehandling, social rättvisa och en konstruktiv diskussion om invandring*

Suomi-Somalia Seura: *Vi lovar att stödja integration, kulturell mångfald och tolerans på ett varierat sätt*

Kalliolan settlementti: *Vi lovar att främja gemenskap, likabehandling, social rättvisa och en rationell diskussion om invandring*

7. Deltagande i partnerskapsprogrammet för integration

Syftet med införandet av partnerskapsprogrammet för integration är att kanalisera och upprätthålla den vilja att stödja flyktingmottagandet och integrationen av alla invandrare som växte fram i det civila samhället och i näringslivet särskilt under hösten 2015. Målet är att sammanföra aktörer inom olika branscher och sektorer, från myndigheter till kommuner, företag, organisationer och sammanslutningar. Partnerskapsprogrammet är också ett försök att visa att vi alla kan stödja integrationen av invandrare.

Arbetet med partnerskapsprogrammet har visat hur omfattande integrationsfältet är och hur mångsidiga beröringspunkter det har med olika branscher och sektorer – genom att utnyttja dessa kan integrationsarbetet stärkas och utvidgas genom samarbete.

“Integration är partnerskap – kom med!”

Hur partnerskapsprogrammet utformas och hur det genomförs i praktiken bestäms av de partner som deltar i programmet.

Kom därför med i partnerskapsprogrammet till exempel genom att delta i evenemang som arrangeras inom ramen för programmet eller läs mer om de deltagande partnerna i den ständigt pågående partnersökningen på Integration.fi. Kontakta en partner om du har förslag på nya, integrationsfrämjande initiativ, idéer eller samarbeten. Du kan också använda initi-

ativen och löftena i denna publikation som stöd för verksamhetsplaneringen i din egen organisation.

Aktörerna som deltar i partnerskapsprogrammet har genom samarbete möjlighet att stödja integrationsprocesser och skapa nya modeller för deltagande och samarbete, som gynnar både invandrarna och hela vårt samhälle. Nya samarbetsmodeller kan även göra det möjligt för invandrarernas egna organisationer och sammanslutningar att vara mer aktiva i det integrationsfrämjande arbetet.

Genom att genomföra partnerskapsprogrammet i stor skala kan vi tillsammans skapa ett jämlikt och innovativt Finland för alla.

Integration är partnerskap – kom med!

Arbets- och näringsministeriet

Avdelningen för sysselsättning och företagande

Varpu Taarna

PB 32, 00023 Statsrådet

Tel. 029 516 001

ANM guide och övriga publikationer 14/2016

ISSN 2342-7914 (printed)

ISBN 978-952-327-163-0 (printed)

ISSN 2342-7922 (web)

ISBN 978-952-327-164-7 (web)

Printed: Lönnberg Print & Promo, 11/2016

Työ- ja elinkeinoministeriö
Arbets- och näringsministeriet

Kotouttaminen.fi
Integration.fi

4041 0017
Painotuote

PEFC/02-31-128